קיב: ואלו קשרים פרק חמשה עשר שבת

סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה כו'. פירש בקונטרס דהוא הדין לא תיקנה טמא מדרס[א] אלא כשנפסקה פרחה לה טומאה מן הלא הדה לה והדין עמו דלא מלינו טומאה (ב) אלא בכלי מתכות ולעיל נמי אמרי' ניטלה אחת מאזניו ואחת מתרסיותיו טמא והא דנקט ותיקנה פירש בקונטרס דנקט משום סיפא דלמשמעינן דאע"ג דתיקנה כי נפסקה שניה טהור מן המדרס[ב] אבל משום דקמיי' סיפא אבל טמא מגע מדרס לא נקט ותיקנה ונפסקה שניה טמא מגע מדרס כדפי' בקונטר' משום דעדיין כלי הוא לגמשתמשי ביה שמא תאחריא ותקנה דתנן בהדיא בסיפא דהך משנה במסכת כלים בפ' כ"ו (משנה ד) לא הספיק לתקן את הראשונה עד שנפסקה שניה טהור ורש"י בעצמו חזר בו והגיה אבל טמא במגע מדרס[ג] (ג) דעדיין כלי הוא וחזי למילתיה דהא אתקנה לראשונה והשתא נקט בריש דוקא ותיקנה דלא לא תיקנה כי נפסקה שניה אינו טמא אפילו מגע מדרס דבקתני סיפא בהדיא ואגב דנקט בריש ותיקנה נקט נמי בסיפא: **אבל טמא מגע מדרס.** הקשה ה"ר שמעון אמאי טמא מגע מדרס[ד] הא שבע לה טומאה[ה] ונכתוקמן רבה (מנחות כד.) בעי רבא גבי עשרון שחלקו[ו] מי אמרינן שבע לה טומאה או לאו[ז] וליכא למימר כיון שדרס עליו הזב ברגלו יקף דבא לו מדרס ומגע (ח) מדרס יחד דבכא אחת לא אמרינן שבע לה טומאה כדמוכח בהוקמן רבה (נ"ז סט) א"כ איכא פנים חדשות למגע מדרס כמו למדרס אלא על כרחך אחר שנטלה הראשונה ומיתקנה בא לו מגע מדרס כמו שפירש בקונט' שנוגע בעצמו ואם כן נימא דשבע לה טומאה ולפי' הקונט' קמא ניחא דאפילו נפסקו שתי אזניו טמא מגע מדרס ומפרש ה"ר שמעון דלא אמרינן שבע לה טומאה כשהטומאה באה לו מגופו[ח] כמו הכא שנטומאת מגע באה לו שנוגע בעצמו כדפי' בקונטרס ולפירושו אתיא כדברי מאיר דאמר טומאת בית הספרים מטמא דמה שנוגע בעצמו[ט] טומאת בית הספרים היא[י] וחזו דוחק דבפ' בהמה המקשה (חולין דף עב.) ובפ' העור והרוטב (שם דף קכט.) פריך בפשיטות טומאת בית הספרים היא משמע דלא קי"ל כר"מ ובפרק שני דעירובין (דף כד.) פירש בקונטרס[יא] דבשעת פרישתו דאוזן[יב] כמו הכא מצאנו ואין נראה דבפרק בהמה המקשה (חולין דף עב.) אמרינן דבעינן[יג] דבאות גדול[יד] ונראה לר"י[טו] כשמיקן אחן לאשונה באה לו לאחן טומאת מדרס ומגע מדרס יחד[טז] והסנדל בטל לאחן דאי אפשר להיות טומאה לזה בלא זה:

נפלון וניתני בדידה בד"א. קשה לר"י אדפריך ניפלוג וניתני בדידה מיקשי ליה גופה (דבריתא) אמאי טמא מגע מדרס הלא כיון שנפסקה המיצונה בטל לה הטומאה כלי ואומר ר"י דהוה בכלל קושיית הש"ס דניפלוג וניתני בדידה ומסיקא דעדיון דטמא מגע מדרס אינו אמת: **עד שהשלימו למוציא רמון מהו.** והא דתנן במסכת כלים (פי"ז מ"ד) רימונים שאמרו שלשה אחוזים זה בזה[יז] לא שהשיעור בשלשה רימונים אלא מפרש מה שאמר למעלה הרימון לא גדול ולא קטן אלא ביטוי וקאמר דהיינו ביטוי שלשה האחוזים זה בזה וגדילים יחד אבל הרימונים הגדילים אחד אחד לו שנים הם גדולים ואותן שגדילים אדבעה יחד הם קטנים[יח] (כלים פי"ח משנה ו) מטה שהיתה טומאה מדרס נשברה אדוכה ותיקנה טומאה מדרס ותקנה טהורה מן המדרס אבל טמא מגע מדרס אם לא הספיק לתקן את הראשונה כו'.

לא צריכא דאית לה שלאבא. לא גרסינן דלית לה תרי שלאבי דלמה לריך לתרי שלאבי כיון שיש לו פתח: כלל

רבי שנית לנו סנדל. תמוה לה"ר אלתן אמאי לא מייתי הכיא סייעתא דמטה דמתניה מקמי הך (כלים פי"ח משנה ו) מטה שהיתה טומאה מדרס נשברה אדוכה ותיקנה טומאה מדרס ותקנה טהורה מן המדרס אבל טמא מגע מדרס אם לא הספיק לתקן את הראשונה כו':

ח א מיי' פ"ז מהל' כלים הלכה יב:
ט ב ג מיי' פ"ו מהל' כלים הלכה ב:
י ד ה מיי' פ"א מהלכות שבת הל' ג סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שח סעיף ו:

לעזי רש"י

ברצו"ן (ברוצו"ן). דרבוביה.

מוסף רש"י

הובא בסוף המסכת.

מוסף תוספות

א. דהא קיימא שניה. ריטב"א. ב. דאע"ג דכי נפסקה שניה הא קיימא ראשונה שכבר תקנה, אפ"ה טהור, דפנ"ח באו לכאן כדלקמן, ואי נפסקה שניה קודם תיקון ראשונה, פשיטא דטהור. ריטב"א. ג. והוי ראשון לטומאה. רש"י. ד. כיון שהיה אב הטומאה. ריטב"א. ה. [ו]כיון דשבע לי' טומאה חמורה, אינו מקבל טומאה קלה. ריטב"א. ז. ונטמא אחד מהם והניחם בביסא וחזר טבר"י ונגע באותו הטמא אי מהני למטריי החצי הטהור או לא. תוס' רא"ש. ז. ולא פשטוה מהא דלא אמרינן שבע לי' טומאה. ריטב"א. ח. [ד]אלימא למיחל טפי מטומאה דאתיא ליה מעלמא. רשב"א. ט. שחלקו נוגעים זב"ז במקום חבורה. ריטב"א. י. דר' יוסי פליג עליה החם. תוס' הרא"ש. י"א. דמגע מדרס דהכא היינו משום. ריטב"א. י"ב. שמתבטל ממנו טומאת מדרס. ריטב"א. י"ג. (כשנשארה שם טומאה חמורה כגון בגד קטן. ריטב"א. י"ד. אבל הכא דפרחה לה טומאת מדרס מכוליה מנעל מהיכן מקבל טומאת מגע מדרס. ריטב"א. ט"ו. טמא מגע מדרס מחמת האזן. רשב"א. ט"ז. [ו]כשנתחברה לסנדל נעשה גם הסנדל טמא מגע באוזן מפני חבורה, וליכא למימר בהא שבע לי' טומאה, כי טומאת מגע זה לא מדין עצמו באה לו אלא מפני האוזן שנטפלה לו. ריטב"א. ואגב אזן דחיילי עליה שתים בב"א, חייל נמי אסנדל. רשב"א. י"ז. משמע דשיעורן בג' רמונים, וקשה וכו' [דהכא] לא קאמר 'עיקב כמוציא רמון וסתמו, וחזר ונעקב כמוציא רמון עד שהשלימו לג' רמונים מהו'. תוס' עירובין ד: ד"ה שיעורן. י"ח. ולעולם רמון אחד לבד קאמר. תוס' עירובין ד: ד"ה שיעורן.

רב נסים גאון

פרק חמישה עשר
אלו קשרים

אלו קשרים. אם ראשונים מלאכים אנן בני אינש [ואם ראשונים כבני אנשים אנו כחמורים ולא] כחמורו של ר' חנינא בן דוסא. משנתח עיקר דילה באבות דר' נתן (פרק ח) דהוו המעשה, מעשה בחמורו של ר' חנינא בן דוסא שנגבה ליסטים והכשוה בחצר והניחו לה שעורים חבן ומים ולא היתה אוכלת ולא היתה שותה. אמרו מה אנו מניחין זו עד שתמות ותבאש החבר עלינו, פתחו לה דלת והוציאוה לחוץ. הלכה עד שהגיעה אצל פתחו של ר' חנינא בן דוסא, שמע בנו קולה והכיר'ה, אמר דומה קולה לקול בהמתנו. אמר לו בני עמוד לפניה ופתח לה דלת הנח לה שעורים חבן ומים. עמד הנער לפניה שעורים חבן ומים והיתה אוכלת ושותה, לפיכך אמרו כשם שהצדיקים

ב) [לעיל מז. הש"ג], ג) כלים פכ"ו מ"ד עיתוס' כד. ג) רש"ל מ"ז, ד) יש נוסחין אחר זה ומיעטיה אימא ר"י קמ"מ לה אלימא דר"י ולית לה ס"ל:, ה) בכתוס' מנ. עיתוס' ב. כד. סוטה ו. כלים פי"ז מ"ח, ו) [ע"ז י: עיתוס' כד.], ז) שקלים פ"ב מ"ח ע"ש, ח) בכ"מ ר' יוסי דמן דיוקרת, ט) [גיר' הערוך שלנה פי' כגון דלי הכיור שמקלחין המים אע"ג דיכול לאתוקי המקלן מן הסליה מותר להתירון], י) [במסכת תענית נא מגלה ממתמרו של ר"ח בן דוסא כלים רק מתמרו של רבי יוסי דמן יוקרת מכר שם בתענית כד. ואוכל רש"י דהכן] שמתה להניח ולר"ח לאסור דקא מכוון אהא לא' באהות דר' נתן פפ"ח עובדא דמתמרו של רבי חנינא בן דוסא בכ"מ [ע"ש מנותן], ל) [ע"ש תוס' עירובין ד: כלים

הגהות הב"ח

(א) גמ' ניפלוג וניתני בדידה: (ב) שם בגמ' מזקיק כל"ל ומיתם רבי נמתק: (ג) שם שניה נמי הא מתקנה: (ד) רש"י ד"ה אבל טמא וכו' וחזי למילתיה קמייתא דהא כל"ל ותיבור זה נ"ל קודם דבור המתחיל אבל נלא: (ה) תוס' ד"ה מגע וכו' טומאה יפנה. נ"ב בפ"ק דף עח: (ו) בא"ד אבל טמא מגע מדרס והוי ראשון לטומא' דעדיין כלי הוא דחזי למילתא קמייתי דהא מיתקנה: (ז) ד"ה אבל טמא וכו' דבא לו מדרס ומגע זב ימה:

גליון הש"ם

גמ' שלא לשבור דבריו של ר"י. כזה לעיל מו ע"א: שם שנית לנו סנדל. יש לעיין אמאי לא מייתי מתמני' הקודמ' פי"ח מ"ו דכלים ע"ש:

רבינו חננאל

ואקשינן ומאי דכי אמר ר' יוחנן וכן דלתיצה למיספל סנדל שנפסקה אזנו החיצונה, דילמא אליבא דרבנן קאמר דלא מיספל עד דמפסקה ב' אזניו. ושנינן הא לא איצטריך ר' יוחנן לאשמעינן, דהא תנינא החולץ משמאל ביומין חליצתה כשרה הכא נמי כי משתני חיצונה למיהוי פנימית כשר, דהא לרבנן במקומה נמי כלי הוא ולא הוה צריך ר' יוחנן למימרה, ולא איצטריך אלא אליבא דרבי יהודה. ומדקא מתרץ ר' יוחנן אליבא דר' יהודה, ש"מ הלכה כר' יהודה לענייני שבת דאע"ג דיכול להפוכה לחיצונה ולשוייה פנימית לא הויא מנא. **והני** ב' אזנים דאמור ת"ק דמיספל לאו הני אזנים שמשני ציר' סנדל, אלא ב' אזנים מצד אחד, וסנדל זה יש לו ד' אזנים, ב' מצד זה וב' מצד זה. רבנן סברי [כיון] דלא מיספל הני תרתי דמצד אחד, לא נפיק מתורת כלי. ור' יהודה סבר (מ)כד מפסקה חיצונה בטל מהיות כלי דסמכיה על אזן החיצונה והיא שארחתה את כף הרגל אבל פנימית לאו סמכא עלה. **והאי** דקתני שאם נפסק כל הכף כולו עדיין טמא הוא ואם נפסק רוב הכף שלו טהור, דייקינן מדקתני בנפסק רוב הכף שלו ולא קתני שלו בכל [הכף] כולו אלא קתני כל הכף כולו סתמא. והאי כף סתמא שאם נפסק עדיין טמא הוא בכף של תרסיות קתני והוא שבמקום העקב דמאזן לאוזן הוא סביב העקב, והאי דקתני הכף שלו שאם נפסק רובו טהור. הכף של סנדל שהוא מן הסנדל גופו אם ניטל רובו טהור. **ואקשינן ומי סבר לה ר' יוחנן כר' יהודה והאמר** ר' יוחנן הלכה כסתם משנה, **ותנן סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס.** מאי לאו לא שנא פנימית ול"ש חיצונה כיון דמשתריא הדא מיניהו טמא. ודחינן לא, נפסקה פנימית שנינן אבל נפסקה חיצונה טהור. **ואמרינן** אי אישתביקא בכללה אפשר לשנויי כדקאמרת, אלא מדקתני סיפא נפסק שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס דהא פריש בה דמפרש סוף מאי דאית בה, **ואי** דוקא פנימית קתני אדמפרש אם נפסקה אח"כ שניה ותיקנה ניפלוג בקמייתא וניתני בד"א שנפסקה פנימית אבל נפסקה חיצונה טהור. **ופרקינן** אמר רב יצחק בר' יוסף ההא משנתינו בסנדל שיש לו ד' אזנים ודי' תרסיותים, ובהאי סנדל תנינן נפסקה אחת מאזניו סתם משמע אפילו חיצונית. והוא כגון סנדל שיש לו ב' אזנים פנימיות ז מצד זו וב' חיצונות ז מצד זו שאם תפסק אחת מן החיצונות הא קיימא אבתרתא בדוכתא דהוא נמי חיצונה, ובהדא פנימית וכגנדה חדא חיצונה סגיא ומשום הכי טומאתו של סנדל בדוכתא קיימא. אבל היכא דליכא חיצונה אלא חדא דנפסקה, בטל ההוא סנדל מתורת כלי, דפנימית לחיזוק בעלמא עבידא. ודרך הסנדל אזן אחת חיצונה ואזן אחת פנימית, ויש שעושה שתים שתים, אם תפסק האחת תשאר האחרת במקומה, ועל זה שנינו נפסקה טמא. כי אתא רבין אמר משמיה דרב הלכה כר' יהודה, ור' יוחנן אמר אין הלכה כר' יהודה. ואסיקנא אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן אליבא דר' יהודה ש"מ הלכתא כר' יהודה, ויש מי שאומר כי בפירוש א"ר יוחנן אין הלכה כר' יהודה. ואע"ג דמספקא לן הי מיניהו דוקא, כיון דאשכחנן רב יוסף דעבדא כר' יהודה, ורב יצחק בר יוסף נמי מתרץ ואמר תהא משנתינו בסנדל שיש לו ד' אזנים ודי' תרסיותים כדי שלא לשבור דבריו של ר' יוחנן, עבדינן כר' יהודה. **תנן כל כלי בעלי בתים שיעורן כרימונים.** בעי חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמו וחזר וניקב נקב אחר דהוו נקבים זה בצד זה, וכל אחד מותמו קודם שניקב הנקב האחר והוו להו כולהו כמוציא רימון, מי אמרינן כיון דאית בהו בכולהו שיעור רימון טהר אותו כלי מטומאתו, או דלמא כיון דבעידנא דכד ניקב האי ניקבא, הנקב הראשון סתום היה, וכיון שנסתם כאילו לא ניקב הוא. וכיוצא בה בעי בעושין פסין פרץ אמה וגדרה עד שהגיע [לייתר מי'] מהו. וא"ל ר' יוחנן לא שנית לנו סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס, נפסקה שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס. פי' כשתפסק אחת מאזניו הוא טמא מדרס עדיין טומאתו עליו דבפסיקת אזן אחת לא יצאה מתורת כלי, ועמד ותיקנה. כשתפסק השניה אע"פ שהראשונה מתוקנת היתה

ר' יוחנן הלכה כסתם משנה, ותנן סנדל שנפסקה אחת מאזניו ותיקנה טמא מדרס. מאי לאו לא שנא פנימית ול"ש חיצונה כיון דמשתריא הדא מיניהו טמא. ודחינן לא, נפסקה פנימית שנינן אבל נפסקה חיצונה טהור. **ואמרינן** אי אישתביקא בכללה אפשר לשנויי כדקאמרת, אלא מדקתני סיפא נפסק שניה ותיקנה טהור מן המדרס אבל טמא מגע מדרס דהא פריש בה דמפרש סוף מאי דאית בה, **ואי** דוקא פנימית קתני אדמפרש אם נפסקה אח"כ שניה ותיקנה ניפלוג בקמייתא וניתני בד"א שנפסקה פנימית אבל נפסקה חיצונה טהור. **ופרקינן** אמר רב יצחק בר' יוסף ההא משנתינו בסנדל שיש לו ד' אזנים ודי' תרסיותים, ובהאי סנדל תנינן

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

חדא מינייהו. אחד מן הראשים. [ולג"א] חד מינייהו מבטל ליה כשיוליא הכהמה לא יתיר אלא תחתון ויוליאתה בדוחק: **מתני' קושרין דלגיגי.** בתמיה ואמאי מיפלגו הא דמי לאהך דלעיל: **מתני' קושרין דלי בספקיא.** ע"פ הכור דספקיא לא מבטל [ליה] התם: **אבל לא בחבל** למבטל ליה התם והוי קשר של קיימא שהרי קשור ותלוי שם תמיד: **ורבי יהודה מתיר.** בגמרא מפרש: **גמ' בחבל דגרדי.** פליגי דלריך לה ולא מבטל לה: **אבל דלי שנפסק.** בתמלעיתו: **לא יהא קושר.** דקשר של קיימא הוא לעולם: **צורך עליו.** מאהר שני ראשי הפיסוק זה על זה וכוכך עליהם פוגדא אחור אחוז או פסקיא פייסול"ת: **ובלבד שלא יענבנו.** לאהבל. דר"י סבר גזרינן עניבה אטו קשירה וכבנן לא גזרו: **מיחלף.** אינו ניכר בין זה לזה ואי שרינן בדגרדי אתי למישרי בדעלמא: **וקושרו בפרה.** לאהא אחד והשני באהום ולא מיישינן שמא כשיתיר הפרה לא יתיר אלא הקשר שבראשה ויבטל האבל באהום שיהא מוכן לך או יתיר שבאהום ויבטל אותו שבפרה ונמצא האחד של קיימא: **לי קיוף.** כלי אורגים. ואיילי לאיילי בחבל דגרדי נקט לה הכא: **מוסר לטלטלן.** לשני הקיים לתמיים אחר ואשמעינן דאין גרדי מקפיד עליהם [9] ולא הוי מלאכתן לאיסור: **כובד העליון והתחתון.** אגשובל"ש: **מהו.** מי אמרינן איילי דיקיני לא חזו שתמייהו לתמיים אחרינא [9] והוה ליה דבר שמלאכתו לאיסור: **ורפיא בידיה.** רפויה היתה התשובה בפיו אם לאסור אם להתיר: **העמודים.** טריור"ש בלע"ז אותם המנוקבות שהורגין בהן הנשים: **דקא עביד גומא.** כשהולכן מן האהר שהן תחובות בגומא מזיז העפר ועביד גומא מקום העמוד: **מקלא עליו מגולין.** משום ניטלין בשבת נקט לה דאי לא הוי מגולין אין לו במה לאוחזה: **אינו חושש.** לפי שאינה מושרשת: **ולא משום מעצר.** לריות בטילה בגטיעה זו וכשהולה יעלרך לחזור ולעשר: **לפי שאין ניטלין.** אף בחול אפשי כובדן הלכך כל מלאכתן לכך: **מתני' מקפלין אם הגליים.** בגדים כשפושטן מקפלין מפני שמתרכיכן מכיבוסם ומתקמטים כשאינן מקופלים: **אפי' ד' וה' פעמים.** כדי לחזור ולגוהצן בו ביום: **מיום"כ לשבת.** כגון אם חל יום"כ להיות בע"ש: **קריבין ביום"כ.** שחל להיות במוצאי שבת: **גמ' בשני בני אדם.** כשמקפלין אותן מפשטין קמטיהן וגרמין כמתקנין: **ישנים.** קיפולן מתקנן יותר מן האדשים שהאדשים קשין מאליהן ואין ממהרין לקמוטו: **לבוענן.** קיפולן מתקנן: **יש לו.** אחרים להחליף היום לא: **כלי**

כלל אמר ר"י. תימה היכא קאי אי אמינתיה קמייתא התם אמיר לגמרי והכא קתני אין מיחיין עליו משמע הא איסורא אינה כדאיתא הש"ס לעניל וי"ל דה"ק כל קשר שאינו של קיימא אין מחיין עליו הא של קיימא מחיין עליו ואפי' עניבה לאפוקי מדרבנן דאמרו עניבה לאו היינו קשירה מ"ל אמאי דקתני בריש אין מחיין עליהם קאי רבי יהודה: **התם** חבל דעלמא הכא חבל דגרדי. וקמ"ל רב דלא גזרינן חבל דגרדי אטו חבל דעלמא וכו' יהודה מ"ל אפי' רבנן מודו דאפי' בחבל דעלמא לא אסיא שיהיה קשר של קיימא כשקושרו בפרה ובאהום

ולהכי לא גזור בחבל דגרדי: **מקפלים** כלים בו'. מכאן למדנו דאסור לקפל טליתות של ב"ה לפי שהם צורך מאר: **אבל** יש לו להחליף לא. ולנו שם לנו להחליף אסור ומסתפק ר"י אי קרי יש לו להחליף כשאין לו יפה כזה:

שלא

חדא מינייהו בטולי מבטיל קמ"ל אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי אליעזר בן יעקב [6] **א"ל אביי הלכה מכלל דפליגי אמר ליה מאי נפקא לך מינה אמר ליה** [7] **גמרא גמור זמורתא תהא: מתני'** [8] **קושרין דלי בספקיא אבל לא בחבל רבי יהודה מתיר כלל אמר רבי יהודה** [9] **כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו: גמ'** חבל דמאי אי לימא חבל דעלמא רבי יהודה מתיר קשר של קיימא הוא אלא (6) חבל דגרדי למימרא דרבנן סברי גזרינן חבל דגרדי אטו חבל דעלמא ורבי יהודה סבר לא גזרינן ורמינהו [7] חבל דלי שנפסק לא יהא קושרו אלא עונבו [8] ורבי יהודה אומר כורך עליו פונדא או פסקיא ובלבד שלא יענבנו קשיא דר' יהודה אדרבי יהודה קשיא דרבנן אדרבנן דרבנן אדרבנן לא קשיא חבל בחבל מיחלף [9] עניבה בקשירה לא מיחלפא דר' יהודה אדרבי יהודה לא קשיא התם לא משום דמיחלפא עניבה בקשירה אלא עניבה גופה קשירה היא א"ר אבא [10] אמר רב חייא בר אשי אמר רב [11] מביא אדם חבל מתוך ביתו וקושרו בפרה ובאיבום איתיביה רבי אחא אריכא דהוא רבי אחא בר פפא לרבי אבא חבל שבאיבום קושרו בפרה ושבפרה קושרו באיבום ובלבד שלא יביא חבל מתוך ביתו ויקשור בפרה ובאיבום [12] התם חבל דעלמא הכא חבל דגרדי אמר רב יהודה אמר שמואל [13] כלי קיואי מותר לטלטלן בשבת בעו מיניה מרב יהודה כובד העליון וכובד התחתון מהו [14] אין ולאו ורפיא בידיה איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל כלי קיואי מותר לטלטלן בשבת אפילו כובד העליון וכובד התחתון [1] אבל לא את העמודים א"ל רבא לרב נחמן מאי שנא עמודים דלא אילימא דקעביד גומות גומות ממילא קא הויין דתנן [2] הטומן לפת וצנונות תחת הגפן אם מקצת עליו מגולין אינו חושש לא משום כלאים ולא משום שביעית ולא משום מעשר וניטלין בשבת בשדה לא אתי לאשוויי גומות הכא בבית אתי לאשוויי גומות בעא מיניה ר' יוחנן מרבי יהודה בר ליואי כלי קיואי כגון כובד העליון וכובד התחתון מהו לטלטלן בשבת אמר ליה [3] אין ממטלטלין מה טעם לפי שאין ניטלין: **מתני'** מקפלין את הכלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים [4] ומציעין את המטות מלילי שבת לשבת אבל לא משבת למוצאי שבת רבי ישמעאל אומר מקפלין את הכלים ומציעין את המטות מיום הכיפורים לשבת [5] וחלבי שבת קריבין ביום הכיפורים אבל לא של יוה"כ בשבת ר"ע אומר לא של שבת קריבין ביום הכיפורים ולא של יום הכיפורים קריבין בשבת: **גמ'** אמרי דבי רבי ינאי [6] לא שנו אלא באדם אחד אבל בשני בני אדם לא ובאדם אחד נמי לא אמרן אלא בחדשים אבל בישנים לא וחדשים נמי לא אמרן אלא בלבנים אבל בצבועים לא ולא אמרן אלא שאין לו להחליף אבל יש לו להחליף לא [7] תנא של בית רבן גמליאל לא היו מקפלים כלי לבן שלהן מפני שהיה להן להחליף אמר רב הונא [8] אם יש לו להחליף יחליף ואם אין לו להחליף ישלשל בבגדיו מתקיף לה רב ספרא והא מיתחזי כרמות רוחא כיון דכל יומא לא קעביד והאידנא הוא דקא עביד לא מיתחזי כרמות רוחא [9] וכבדתו מעשות דרכיך וכבדתו שלא יהא מלבושך של שבת כמלבושך של חול וכי הא [10] דרבי יוחנן קרי למאניה מכבדותי מעשות דרכיך שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול [11] ממצוא חפצך [12] חפציך אסורין [13] לחפצי שמים מותרין ודבר דבר שלא

יש לו בגדים אחרים להחליף. מי שיש לו בגדים לבד מאותן שלבש בחול יחליפם בשבת: **ישלשל בבגדיו.** כלפי מטה שיולאו אלכוכים. והוא מדת עשירים היושבים בביתם ואינם לריכים לסלק בגדיהם מן האהר בשביל מלאכה וכבוד שבת הוא: **מכבדתו.** שמכבדין בעליהן: **שלא יהא הילוכך כו'.** לקמן מפרש להו: **ממצוא חפצך.** כי ההוא דאמרינן בעירובין (דף נא:) לא יטייל אדם לסוף שדהו בשבת לידע מה היא לריכה [1] [אחר השבת]: **חפצי שמים מותרים.** כגון פוסקים לדקה ומשדכין על התינוקות לימרם שלא

יא א מיי' ומסג שם טוש"ע שם סעיף ד:
יב ב מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף ח:
יג ג מיי' שם הלכה ה טוש"ע שם סעיף ה:
יד ד ה מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ז:
טו ו ז מיי' פכ"ו מהל' שבת הלכה ח:
טו ח מיי' פכ"ג מהל' שבת הלכה ז:
יז ט מיי' פכ"ג מהל' שבת (הלכה כב) סמג לאוין סה טוש"ע ח"ח סי' שב סעיף ג:
יח י מיי' פ"ל שם הל' ג ופ"ה מהל' דעות הל' ט סמג עשין ל טוש"ע ח"מ סי' רסב סעיף ב:
יט כ מיי' פכ"ד שם הלכה ח סמג שם ולאוין סה טוש"ע ח"מ סי' שז סעיף ח:
כ ל מיי' שם הל"ה ופ"ט שם סעיף ו:

לעזין רש"י

פיישול"א. רצונה.
אינשובל"ש. כְּבָדִים (של מתקן אריגה).
טריור"ש [טרלייר"ש]. מתקני אריגה.

רב נסים גאון

יש לו להחליף יחליף אין לו להחליף ישלשל בבגדיו. בבראשית דר' הושעיא (פרשה יא) משכחת לה, ומפרש בתוספתא' ויברך אלהים את יום השביעי, ברכו בעטיפה. ר' הונא אמר צריך להחליף. אבין בן חסדאי אמר צריך לשלשל. ר' ירמיה ור' זעירא אמרו צריך לשלשל.

רבינו חננאל

בשעה שנפסקה השנייה בפסיקה שנייה טהר מן המדרס שהיה טמא ופרחה אותה הטומאה, אבל דומה כאלו נגע באותו ראשון שהיה טמא מדרס ונמצא זה השני טמא מגע מדרס. ואליבא דרבנן איזו אזן שנפסקה תחילה בין הפנימית בין החיצונה ונפסקה שנייה אחריה כך דינה. אבל אליבא דר' יהודה אם נפסקה החיצונה מאלתר טהר, אבל אם נפסקה פנימית תחילה הרי היא בטומאתו, וכשתיפסק החיצונה טהור מן המדרס, ולא יכלת לאוקומה הא מתניתין אליבא דר' יהודה ולפום הדין פירושה דחזקיה ור' יוחנן בסנדל שיש לו ב' אזנים, דקאמר מ"ש ראשונה אי מיפסקא אינו טהור דהא קימא שנייה, אי אמרתחיצונה נפסקה תחילה הרי טהור מאלתר, ואי אמרת פנימית נפסקה תחילה (הכי) [והיכי] מקשי ליה שנייה נמי אי מיפסקא לא ליטהר דהא קיימא ראשונה, ומ"ש פנימית בדקיימא לר' יהודה. אלא הכין אליבא דר' יוחנן איכא לאוקומה להאי בעיא כי ראשונה לר' יוחנן בסנדל שיש לו ד' אזנים וכו', מימרא באזניו החיצונות בלבד, דאי מפסקא חדא סמיך על חבירתה, והכי קאמר מאי שנא ראשונה דהא קיימא שנייה. ומקשינן שנייה נמי הא מתקנה ראשונה, [ודוקא] אי פסקי תרוייהו

אע"ג דאית ליה ב' אוני שרי ליה להחיתן לתרוייהו, ולא אמרינן דחד מיניהו בטילה. **וכן** קדירה של חבשיל מותר להתירה ואע"ג דאית ליה שלבא. פ' כגון דדי הכיור שמקלחין מים, אע"ג דיכול לאורוקי המרק מן השלבא, מותר להתירה. **קושרין דלי בספיקא.** שהוא אבנט מפני שאינו קשר [של] קיימא. אבל לא בחבל, אורקמא בחבל הגרדי ומשום גזירה. ור' יהודה מתיר, סבר חבל דגרדי אי קטיר ליה בדלי קשר של עראי הוא, ולאורתא שרי ליה מן הדלי משום דבעי ליה למלאכתו, לפיכך כיון שאינו קשר של קיימא שרי, ולא גזרי חבל דגרדי אטו חבל דעלמא. ורמינן עלה איני דגזיר רבנן, הא דתנן חבל דלי שנפסק לא היה קושרו אלא עונבו, ר' יהודה אומר כורך עליו פונדא וכו', ולא קא גזרו רבנן עניבה אטו קשירה. **ושינן** קשירת חבל דגרדי בחבל דעלמא מיחלף לפיכך גזרינן, אבל עניבה בקשירה הכירא רבה היא לפיכך לא גזרינן. לר' יהודה נמי דאסר בעניבה, לאו משום דגזר עניבה אטו קשירה, אלא משום דסבר עניבה קשירה מעילא היא. והאי דאמרינן בלולב הגזול כו' ובפרק המוצא תפילין דר' יהודה סבר עניבה קשירה מעילא היא, הכא עיקרה. דדרבא נמי קימא בחבל דגרדי דמחת ביה דלא קטר ליה קשר של קיימא. **כלי קיואי** הן כלי אומנות האורג כגון האכסן והכבד שהריעיה תלויה בו מלמעלה, והכבד שפשוטה עליו מלמטה מותר לטלטלן בשבת. אבל העמודים התקועין בארץ אע"פ שכשעוקרן אינו מתכוין לעשות גומא, והגומא ממילא קא מיגליא, אעפ"כ אסור לישלו בשבת גזירה דילמא אתי לאשוויי גומות. ואע"ג כי הלפת וצנון הטמונים תחת הגפן, אם היו מקצת עליו מגולין ניטלין בשבת, ולא גזרינן דילמא אתי לאשוויי גומות. התם שדה ולא אריכתא ליה בגומות, לפיכך לא גזרינן. אבל בית דקפיד בגומא, גזרינן דילמא אתי לאשוויי גומות. **אדם** אחד מקפל הכלים מלילי שבת לשבת ובשבת מצפרא לפניא (ולשבת אחרת) [אבל לא לשבת אחרת], אבל שנים אין מקפלין כלי אחד דהוה ליה כמעשה אומן, ואחד נמי אינו מקפל אלא כלים חדשים אבל ישנים לא דקיפולן מחזירן כחדשים ונמצאת כי היא מלאכה. ובצבועים נמי פאסה צבועיהו בדלא מקפלין משום הכי כמלאכה הוא חשוב. וכי אמרינן שמקפל אדם מתחלת יום שבת לסופו בשאין לו בגדים אחרים להחליף, אבל יש לו להחליף אינו מקפל.

מלגו דלגיגי. בתמיה ואמאי מיפלגו הא דמי לאהך דלעיל: **מתני' קושרין דלי בספקיא.** ע"פ הכור דספקיא לא מבטל [ליה] התם: **אבל לא בחבל.** למבטל ליה התם והוי קשר של קיימא שהרי קשור ותלוי שם תמיד: **ורבי יהודה מתיר.** בגמרא מפרש: **גמ' בחבל דגרדי.** פליגי דלריך לה ולא מבטל לה: **אבל דלי שנפסק.** בתמלעיתו: **לא יהא קושר.** דקשר של קיימא הוא לעולם: **צורך עליו.** מאהר שני ראשי הפיסוק זה על זה וכוכך עליהם פוגדא אחור אחוז או פסקיא פייסול"ת: **ובלבד שלא יענבנו.** לאהבל. דר"י סבר גזרינן עניבה אטו קשירה וכבנן לא גזרו: **מיחלף.** אינו ניכר בין זה לזה ואי שרינן בדגרדי אתי למישרי בדעלמא: **וקושרו בפרה.** לאהא אחד והשני באהום ולא מיישינן שמא כשיתיר הפרה לא יתיר אלא הקשר שבראשה ויבטל האבל באהום שיהא מוכן לך או יתיר שבאהום ויבטל אותו שבפרה ונמצא האחד של קיימא: **לי קיוף.** כלי אורגים. ואיילי לאיילי בחבל דגרדי נקט לה הכא: **מוסר לטלטלן.** לשני הקיים לתמיים אחר ואשמעינן דאין גרדי מקפיד עליהם [9] ולא הוי מלאכתן לאיסור: **כובד העליון והתחתון.** אגשובל"ש: **מהו.** מי אמרינן איילי דיקיני לא חזו שתמייהו לתמיים אחרינא [9] והוה ליה דבר שמלאכתו לאיסור: **ורפיא בידיה.** רפויה היתה התשובה בפיו אם לאסור אם להתיר: **העמודים.** טריור"ש בלע"ז אותם המנוקבות שהורגין בהן הנשים: **דקא עביד גומא.** כשהולכן מן האהר שהן תחובות בגומא מזיז העפר ועביד גומא מקום העמוד: **מקלא עליו מגולין.** משום ניטלין בשבת נקט לה דאי לא הוי מגולין אין לו במה לאוחזה: **אינו חושש.** לפי שאינה מושרשת: **ולא משום מעצר.** לריות בטילה בגטיעה זו וכשהולה יעלרך לחזור ולעשר: **לפי שאין ניטלין.** אף בחול אפשי כובדן הלכך כל מלאכתן לכך: **מתני' מקפלין אם הגליים.** בגדים כשפושטן מקפלין מפני שמתרכיכן מכיבוסם ומתקמטים כשאינן מקופלים: **אפי' ד' וה' פעמים.** כדי לחזור ולגוהצן בו ביום: **מיום"כ לשבת.** כגון אם חל יום"כ להיות בע"ש: **קריבין ביום"כ.** שחל להיות במוצאי שבת: **גמ' בשני בני אדם.** כשמקפלין אותן מפשטין קמטיהן וגרמין כמתקנין: **ישנים.** קיפולן מתקנן יותר מן האדשים שהאדשים קשין מאליהן ואין ממהרין לקמוטו: **לבוענן.** קיפולן מתקנן: **יש לו.** אחרים להחליף היום לא: **כלי**

אינשובל"ש. אם שבה שביעית היא (ערובין שם). **ולא משום מעצר.** דגימא בטולה לה אגב קרקע והכי הוא לגקטה מתחילה ויהא צריך לעצר על הטיפה אמא ריפוף (לעיל נא.). מ': לשמא נפרש ומתוקף, ואם היה מוקש למעצר צריך לעצר אם תוקפתא, ליכא לאיתסא לכהי, ולא נפרש (ערובין שם). **והלכי שבת.** אל תמיד אל אין הערכים (סוכה נד:).

תורה אור השלם

1 אם תָּשִׁיב מִשַּׁבָּת רַגְלֶךָ עֲשׂוֹת חֶפְצְךָ בְּיוֹם קָדְשִׁי וְקָרָאתָ לַשַּׁבָּת עֹנֶג לִקְדוֹשׁ יְיָ מְכֻבָּד וְכִבַּדְתּוֹ מֵעֲשׂוֹת דְּרָכֶיךָ מִמְּצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר: ישעיהו נח יג

הגהות הב"ח

(א) גמ' אלא בחבל דגרדי:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה מותר לטלטלו ולא הוה מלאכתן לאיסור. ע"ל קכג ע"ב תד"ה רחמ: **שם** ד"ה מהו וכו' והו"ל דבר שמלאכתו לאיסור. ע"ל קכג ע"ב תד"ה בפיו:

מוסף רש"י

מאי נפקא לך מינה. אי אמרינן הלכה, כל שכן דאי אי אלינו הלכה היא (גיטין כד.). כין תלוקין כין לא תלוקין הלכה כמותו (ע"ז רב:). **גמרא** גמור זמורתא **תהא.** מאל שנוים הוא כמו (ב"מ מ:) זמן וזמין תגבי איקרי, כך בגמרא גמור אומר נאמרי שנוי לגמרי הן הן אמת הן שיפוש והיא לך לומר ולשיר (ביצה כד.). **כמתיק.** אבי אלמידי של רב יוסף וקא"ל אתה אלמדני לומר הלכה כמותו ואתה לומר בעלמא דאי אין מולקין הלכה למה לי (ע"ז שם). **אבל לא בחבל.** שמא יימתו אם עולמים (שם). **חבל דעלמא.** שאשמיטו לכך ואיכא למיתם שמא יימתו אם (שם). **חבל דגרדי.** שאינו אלא לגילוי מים תמיד (שם). **לא היא קושרו.** דהוי קשר של קיימא, **אלא עונבו.** ולא גזרינן עניבה אטו קשירה (שם). **כורך עליו.** כריכה בעלמא (שם). **שלא יענבנו.** גזירה משום קשירה הוא לא ועמוק בכך (שם). **עניבה גופא קשירה היא.** ומיינן עליה משום אב מלאכה (ערובין צז. קב:). **כלי קיואי.** קנה של אורגים (לקמן קמ:). **אין ולאו ורפיא בידיה.** לא היה מחוק כדבריו לא לאסור ולא לשתר, פעמים שאמר הן ופעמים שאמר לא, ורפיא בידיה, ולא היתה מוחזקת סולאה זו בידו (קדושין שה.). **לו:** תחלה אמר אין וחזר ואמר לא, רפוי היה בדבר בידו, שלא היה יודע טעמו של דבר יפה (ב"מ יד:). **הטומן לפת.** להשמר בקרקע, שכן דרכו (לעיל נ:) **לו:** להלעיל (ערובין עז.). **אם היו מקצת עליו מגולין.** משום ניטלין בשבת נקט לה ולא משום מידי אחרינא, דאי אין מקצת עליו מגולין אין לו כתה לאוחזה אא"כ מזח הטפר כידיה (לעיל נ:). **לא משום כלאים.** כלאי הכרם (ערובין שם) **דאין זו שמילה** (לעיל נא.). **ולא משום שביעית.** אם שבה שביעית היא (ערובין שם). **ולא משום מעצר.** אם הוא מקצת עליו מגולין. משום ניטלין בשבת נקט לה ולא משום מידי אחרינא, דאי אין מקצת עליו מגולין אין לו כתה לאוחזה אא"כ מזח הטפר כידיה (לעיל נ:). **לא משום כלאים.** כלאי הכרם (ערובין שם) **דאין זו שמילה** (לעיל נא.). **ולא משום שביעית.** אם שבה שביעית היא (ערובין שם). **ולא משום מעצר.** דגימא בטולה לה אגב קרקע והכי הוא לגקטה מתחילה ויהא צריך לעצר על הטיפה אמא ריפוף (לעיל נא.). מ': לשמא נפרש ומתוקף, ואם היה מוקש למעצר צריך לעצר אם תוקפתא, ליכא לאיתסא לכהי, ולא נפרש (ערובין שם). **והלכי שבת.** אל תמיד אל אין הערכים (סוכה נד:).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול. כגון מקח וממכר ומשכונות: **הרהור מותר.** להרהר בלבו כך וכך יגיעות אני צריך להוציא על שדה זו: **אם יכול להניח רגלו ראשונה.** שעקר מגל זה להניח לגד זה: **קודם שפעקר שניה.** שאין ראשונה יותר מכדי פסיעה ורגלו אחת נגד זה ושניה נגד זה: **מותר.** אף לדנג ונעקור את זו קודם שנתה לאשונה: **אסור.** לקפון: **ליקף.** למקום שהאמה בלה שם: **ליעבר.** שיעיס רגלו במיס: **וימנין המיתוותן מאניה.** ישורו במיס: **שפיר דמי.** לדנג: **מהו לפסוע פסיעה גסה.** מי עבר משוס מעשה דרכיך [שעיה נח]. פסיעה גסה יותר מאמה פסיעה ביונית אמה: **קידושא דבי שמשי.** השואה מיין של קידוש בגיני שבתות: **מהו לאכול אדמה.** אדזיל"ן בגע"ן. מי גזרו בה משוס אחיקת סמיים כשאר רפואה או לא: **שביא מלקה.** מביא לידי חולי: **מבשר אכותיו.** שמתו שם בגולה: **שקליס ומשיס הא ודאי אחמחויי אחמחו.** ולא נעשו עפר: **אלא כיון דמלכי.** גזור בה משוס אוכל שקליס ומשיס: **קדחו ליה אחלא.** נקלטו השחלים באדמה ונגלו במעיו וגגעו בלבו ומת: **שמלופיך.** וכי ערומה היתה אלא שמלות מיוחדות והיינו דשבת: **ומרד הגורן והדר ותעש.** שם סכה ולבשה שמלות גאות שלא יפגשו בה כשהיא מקושטת וימרו זונה היא: **שמואל.** שהיתה שביה קולאה לו מתון ההיכל ולא היה יודע מי קולא לו וכתיב התם ויבן עלי כי ה' קולא לנער וימר לו לך שכב והיה אם יקרא אליך ואמרת דבר ה' כי שומע עבדך והוא לא רצה להזכיר השם שמא אין לו שביה: **בני אדם המהוגנין.** שבקולניס ליך עמהם: **ליאמל בנערה.** כל נערות שרואה היה דרכו ליאמל מי הן א"כ מתמכל בהן היה: **שני שבלין לקטה.** כשהיא רואה שני שבלין שנפלו מן הקולניס לוקטתן אבל אלא שוכבות יחד אין לוקטתן דהכי היא מתניתין (פאה פ"ו משנה ה) שני שבליס לקט ג' אינו לקט: **עומדות.** שבליס עומדות ששכח בונו לוקטת מעומד דשכחת קמה ממי הוי שכחה: **נופלות.** אותן שנפלו מן הקולניס לוקטת מיושב ואינה שהה ליטלן משום ניעות: **רמז רמז לה.** רוח הקדש מזרקה בו: **מלד הקולניס.** כל הקולניס הספיקו בינו לגינה ולא הושיבה בתוכם או אגלו. רוח הקדש מזרקה בו וגרמו שמלכות בית דוד היולאת משביהם עתידה ליחלק לאילו ישבה בתוכם לא היה זה רמז הפסקה בין שביהם: **ואחלו ושבנו.** לשון עושר ונכסים: **אטוריהיה.** ממונה על הסוסים ופרדות שלו: **ואתא לבודו.** אידי דאיירי בקרא בפלוגתא דרבי יוחנן ור"א ורבי שמואל בר נחמני נקטיה לאלי הכא: ה"ג **רבי יוחנן אומר אתא לבודו ולא לבודו ממש רבי יוחנן לנעמיה דר"י קרי למאניה מבבדותי רא"א אתא לבודו ממש ר' שמואל בר נחמני אמר תחת כבודו כשריפת בני אהרן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים א"ר אחא בר אבא אמר רבי יוחנן מניין** בגדיהם של חייליתו של סנחריב יקד יקוד ולא בגדיהם נשרפו ור"א משמע ליה אתא לשון חליפין כמו ישלם אתא אסור (שמות כא) משוס דר"א לא קרי למאניה מבבדותיה לכן ע"כ כבודו היינו גופו וה"ק כבודו ממש ישרף ואתיתאי יהא אפר וכריפה ליקוד אש אמרו שמואל משמע ליה אתא בר' יוחנן ובכבודו בר"א הלכך קרא בר' יוחנן מילדש ואתא כבודו נשרף ולא כבודו ממש והאי כבודו והלכך כשריפת בני אהרן שריפת נשמה וגוף קיים דלאמרינן בסנהדרין בד' מיתות (ד' נב.): מניין

כבא א מיי' פכ"ד מה' שבת הלכה ד סמג שם טוש"ע ס"ח סי' שז סעיף ח:

כבב ב מיי' שם הלכה ח סמג שם טוש"ע ס"ח סי' שז סעיף ח:

כבג ג (מיי') סמג שם טוש"ע ס"ח סי' שז סעיף ג:

כבד ד [מיי' שם הלכה ד טוש"ע שם סעי' ח]:

כבה ה טוש"ע שם סעי' ח כהג"ר:

תורה אור השלם

1 וַיָּמֵּז אֶת כָּל הַיְקוּם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד בְּהֵמָה עַד רֶמֶשׂ וְעַד עוֹף הַשָּׁמָיִם וַיִּמָּחוּ מִן הָאָרֶץ וַיִּשָּׁאֶר אַךְ נֹחַ וַאֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתֵּבָה: בראשית ז כג

2 וְרָחֵצְתָּ וָסַכְתָּ וְשַׂמְתָּ שִׂמְלֹתֶיךָ עָלֶיךָ וְיָרַדְתָּ הַגֹּרֶן אַל תֹּודְעִי לָאִישׁ עַד כַּלּוֹתוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת: רות ג ג

3 תֵּן לְחֶכֶם וְיַחְכֵּם עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וְיוֹסֵף לָקַח: משלי ט ט

4 וַתֵּרֶד הַגֹּרֶן וַתַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוַּתָּהּ חֲמוֹתָהּ: רות ג ו

5 וַיֹּאמֶר עֲלִי לִשְׁמוּאֵל לֵךְ שְׁכָב וְהָיָה אִם יִקְרָא אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְיָ כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקֹמוֹ: שמואל א ג ט

6 וַיָּבֹא יְיָ וַיִּתְיַצֵּב וַיִּקְרָא כַּפְּעַם בַּפְּעַם שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל דַּבֵּר כִּי שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ: שמואל א ג י

7 וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא וַתְּלַקֶּט בַּשָּׂדֶה אַחֲרֵי הַקֹּצְרִים וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז אֲשֶׁר מִמִּשְׁפַּחַת אֲלִימֶלֶךְ: רות ב ג

8 וַיֹּאמֶר בֹּעַז לְנַעֲרוֹ הַנִּצָּב עַל הַקֹּצְרִים לְמִי הַנַּעֲרָה הַזֹּאת: רות ב ה

9 וַיֹּאמֶר בֹּעַז אֶל רוּת הֲלוֹא שָׁמַעַתְּ בִּתִּי אַל תֵּלְכִי לְלַקֶּט בְּשָׂדֶה אַחֵר וְגַם לֹא תַעֲבוֹרִי מִזֶּה וְכֹה תִּדְבָּקִין עִם נַעֲרֹתָי: רות ב ח

10 וַתִּשְׁנֶה קוֹלָן וַתְּבַכֶּינָה עוֹד וְתִשַּׁק עָרְפָּה לְחֲמוֹתָהּ וְרוּת דָּבְקָה בָּהּ: רות א יד

11 וַיֹּאמֶר לָהּ בֹּעַז לְעֵת הָאֹכֶל גְּשִׁי הֵלֹם וְאָכַלְתְּ מִן הַלֶּחֶם וְטָבַלְתְּ פִּתֵּךְ בַּחֹמֶץ וַתֵּשֶׁב מִצַּד הַקֹּצְרִים וַיִּצְבָּט לָהּ קָלִי וַתֹּאכַל וַתִּשְׂבַּע וַתֹּתַר: רות ב יד

12 וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְיָ וַיֹּאמֶר מִי אֲנֹכִי אֲדֹנָי אֱלֹהִים וּמִי בֵיתִי כִּי הֲבִיאֹתַנִי עַד הֵלֹם: שמואל ב ז יח

13 לָכֵן יַשְׁלֵח הָאָדוֹן יְיָ צְבָאוֹת בְּמִשְׁמַנָּיו רָזוֹן וְתַחַת כְּבֹדוֹ יִקַּד יִקֹּד כִּיקוֹד אֵשׁ: ישעיהו י טז

לעזי רש"י

ארזיל"א. חומר, טין.

מוסף תוספות

א. בשבתא. מוס' הלא"ש.

רב נסים גאון

ורחצת וסכת ושמת שמלותיך, אמר ר' אלעזר אלו כלים של שבת. בגמ' דפיאה גרסי בני מערבא (פרק ח) אמר ר' חגינא צריך אדם שיהא לו שני עיטופין אחד לחול ואחד לשבת, מה טעם שנאמר (רות ג) ושמת שמלותיך עליך וכי ערומה הייתה[ן], אלא אלו בגדי שבת. כדדרש ר' שמלאי בציבורא בכון חביבא לקיבלוה, אמרו ליה ריי לנא כעטיפתנו בחול כך עטיפתנו בשבת. אמר להם אעפ"כ אתם צריכין לשנות. מה שריפת בני אהרן שריפת נשמה וגוף קיים. משכחת לה בסנהדרין בפרק ד' מיתות (דף נב) תניא אבא יוסי בן (ראסי) [דוסתאי] אומר ב' חוטין של אש יצאו מבית קודש הקדשים ונחלקו לד', ונכנסו ב' בחוטמו של זה וב' בחוטמו של זה ושרפוה. והכתיב ויקרא י ותאכל אותם, אותם ולא בגדיהם.

שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול. (מ"ו) [ג] דבור אסור הרהור מותר בשלמא כולהו לחיי אלא שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול מאי היא כי הא דאמר רב הונא אמר רב ואמרי ליה אמר ר' אבא אמר רב הונא היה מהלך בשבת ופגע באמת המים אם יכול להניח את רגלו ראשונה קודם שתעקר שניה מותר ואם לאו אסור מתקיף לה רבא היכי ליעביד ליקף קמפיש בהילוכא ליעבר זימנין דמיתוותן מאני מיא ואתי לידי סחיטה אלא [ד] בהא כיון דלא אפשר שפיר דמי אלא כדבעא מיניה ר' מר' ישמעאל בר' יוסי מהו לפסוע פסיעה גסה בשבת [ה] א"ל וכי בחול מי הותרה שאני אומר [ו] פסיעה גסה נוטלת [ז] אחד מחמש מאות ממאור עיניו של אדם ומהדר ליה בקידושא דבי שמשי בעא מיניה ר' מר' ישמעאל בר' יוסי מהו לאכול אדמה בשבת א"ל וכי בחול מי הותרה שאני אומר אף בחול אסור מפני שהוא מלקה [ח] אמר ר' אמי כל האוכל מעפרה של בבל כאילו אוכל מבשר אבותיו וי"א כאילו אוכל שקצים ורמשים דכתיב [1] וימח את כל היקום וגו' אמר ריש לקיש [ט] למה נקרא שמה שנער שכל מתי מבול נגערו לשם א"ר יוחנן למה נקרא שמה מצולה שכל [י] מתי מבול נצטללו לשם [וי"א כאילו אוכל] שקצים ורמשים והא ודאי איתמחויי איתמחו אמרי [כ] כיון דמלכי גזרו ביה רבנן דהא ההוא גברא דאכל [יא] גרגישתא ואכל תחלי וקדחו ליה תחליה בלביה ומית [2] ורחצת וסכת ושמת שמלותיך א"ר אלעזר אלו בגדים של שבת [3] תן לחכם ויחכם עוד אמר רבי אלעזר זו רות המואביה ושמואל הרמתי רות דאילו נעמי קאמרה לה ורחצת וסכת ושמת שמלותיך עליך וירדת הגורן ואילו בדידה כתיב [4] ותרד הגורן והדר ותעש ככל אשר צותה חמותה שמואל דאילו עלי קאמר ליה [5] שכב והיה אם יקרא אליך ואמרת דבר ה' כי שומע עבדך ואילו בדידי' כתיב ביה [6] ויבא ה' ויתיצב ויקרא כפעם בפעם שמואל שמואל ויאמר שמואל דבר כי שומע עבדך ולא אמר דבר ה' [7] ותלך ותבא ותלקט בשדה אמר רבי אלעזר שהלכה ובאת הלכה ובאת עד שמצאה בני אדם המהוגנין לילך עמהם [8] ויאמר בועז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת וכי דרכו של בועז לשאול בנערה אמר ר' אלעזר דבר חכמה [כא] ראה בה שני שבלין לקטה שלשה שבלין אינה לקטה במתניתא תנא דבר צניעות ראה בה עומדות מעומד נופלות מיושב [9] וכה תדבקין עם נערותי וכי דרכו של בועז לדבק [ז] עם הנשים א"ר אלעזר כיון דחזא [10] ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה אמר שרי לאידבוקי בה [11] ויאמר לה בועז לעת האוכל גשי הלום א"ר אלעזר רמז רמז לה עתידה מלכות בית דוד לצאת ממך דכתיב ביה הלום שנאמר [12] ויבא המלך דוד וישב לפני ה' ויאמר מי אנכי אדני ה' ומי ביתי כי הביאתני עד הלום [11] וטבלת פתך בחומץ א"ר אלעזר מכאן שהחומץ יפה לשרב ר' שמואל בר נחמני אמר רמז רמז לה עתיד בן לצאת ממך שמעשיו קשין כחמץ ומנו מנשה ותשב מצד הקוצרים א"ר אלעזר מצד הקוצרים ולא בתוך הקוצרים רמז רמז לה שעתידה מלכות בית דוד שתתחלק ויצבט לה קלי ותאכל אמר רבי אלעזר ותאכל בימי דוד ותשבע בימי שלמה ותותר בימי חזקיה ואיכא דאמרי ותאכל בימי דוד ובימי שלמה ותשבע בימי חזקיה ותותר בימי רבי [כב] דאמר מר אהוריריה דרבי הוה עתיר משבור מלכא במתניתא תנא ותאכל בעולם הזה ותשבע לימות המשיח ותותר לעתיד לבא: [13] ותחת כבודו יקד יקוד כיקוד אש [כג] א"ר יוחנן ותחת כבודו ולא כבודו ממש [כד] ר' יוחנן לטעמיה דר' יוחנן קרי למאניה מכבדותי ר"א אומר [כה] ותחת כבודו תחת כבודו ממש ר' שמואל בר נחמני אמר תחת כבודו כשריפת בני אהרן [כו] מה להלן שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף קיים א"ר אחא בר אבא אמר רבי יוחנן מניין

[ה] [לקמן קג.], [ו] כרכות מג: תענית י:, [ז] [פסחים מג.], [ד] [זבחים קיג:], [ח] [סוכה ע"ש פלוגתא דר"י וריב"ל מהוסקן], [ט] נ"מ מימי עולם, [י] פי' טיט נקי [ע' פרבש"י ימנות קו: וגב"מ מ. ד"ה גרגשתא וכפרש"י כתוספות ס: ד"ה גרגיסתא], [יא] נ"מ פה., [כ] סנהדרין נד., [יב] סנהדרין שם [ב"ק קא:], [ג] [סנהדרין נד. ועי"ש ומלוה לייטב], [ד] [סנהדרין נב.], [מ] [דוד דה"ל כנ, שלמה מ"ל ר, חזקיה דה"ל נב],

הגהות הב"ח

(א) גמרא כדיבורך של חול דבר דבור אסור: (ב) שם אימתמויי איתמתו אלא מין: (ג) שם אמר מ' אליעזר דבר אמכה. נ"ב פירוש דבר הלכה וכן איתא בפרק בתרא דעדה דף קנו ע"ב שלמה דברי חכמה ומעבדים הלכה: (ד) שם דלכו של בונו (לבנון) תא"מ ונ"ב ס"ל לדבר:

מוסף רש"י

מהו לפסוע פסיעה גסה בשבת. שנאמר (ישעיה נח) אם תשיב משבת רגלך (ברכות ו:). בקידושא דבי שמשי. שאותה טוס של קידוש בשבת בגלילה (ברכות מג:) ליתי שבת קרי בי שמשי בכל דומתא, מפני שבין השמשות שלו תלוק מכל ימיה והולך לזחמיהו בכמה מקומות (לעיל פז) ונלאה בעיני לפי שבין השמשות שלו שגור בפי כל והכל תלדיש שלו לגמור שלשתן עד שלא תחשך, קרי לה בי שמשי (כתובות קג.). כאילו אוכל שקצים ורמשים. של מגול (זבחים קיג.). למה נקרא שמה מצולה. דכתיב (ישעיה מד) האומר לגולה מרכי (זבחים שם). אהורירה. שומר סוסין (ב"מ פה.). תחת כבודו ולא כבודו ממש. דכבודו ממש משמע בשרו וגופו, תחת כבודו משמע תחת הגוף והכבד, כלומר נשמה שבתוך הגוף, והשתא אמר תחת כבודו ולא כבודו ממש נשמה שבתוך הגוף, אלא הא כבודו הייינו בגדיו, דתחת בגדיהם נכרפו, וכי הא דר' יוחנן וכו', דכל הגוף שקף תחת הבגדים, ולא נרשיון תחת כבודו ולא תחת כבודו ממש, דמשמע דמקלא נפקא לה להאי תחת כבודו לא תחת כבודו ממש, ומהיכא תיקוף ליה הא, אבל השתא דדרשא בעלמא דריש ליה (סנהדרין צד.). תחת כבודו ממש. תחת גופו ממש, שהגוף קיים ונשמה נשרפת (שם).

רבינו חננאל

דיבור שאסור בשבת מפורש בפרק שואל אדם מחבירו. ודר' זירא אמר רב, ואמרינן לה א"ר אבא אמר רב הונא אידחיא לה מדרבא. והיכא דלא ניחא ליה לאוקופי דלא לאפושי מילתא, ולא ניחא ליה למיעבר במיא, דלא ליתוסי מאניה ואתי לידי סחיטה, קפיץ ליה לאמת המים ושרי. אלא אוקימנא שלא יהא הילוכך של שבת כהילוכך של חול, אלא כדי שניחא רגלו ראשונה קודם שתיעקר שנייה, ולא יהא מנהגו שיהיו פסיעותיו גסות בשבת.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מניין לשינוי בגדים. שהוא דרך כבוד לפני המקום: ולנא בגדים אחריים והוליא את הדשן. הזקיקו הכתוב ללבוש בגדים פחותים בשעת הוצאת הדשן שאינה עבודה חשובה כדי שלא ימאסו בגדיו החשובים שעובד בהן עבודות אחרות ויסיח: **ותנא דבי ר' ישמעאל.** בדרשא דהאי קרא: **בגדים שבישל בהם קדירה לרבו.** דומיא דהוצאת הדשן: **אל ימזוג בהם יום לרבו.** לפיכך החזקן לבוש בגדים פחותים: **רבב.** שומן וחלב: **חייב מיפה.** שצריך לחיות חשוב והגון לכבוד מורתו: **מתניתי.** שממאסין עצמן בעיני הבריות והבריות אומרים אוי להם לזלזולי התורה שהם מתוסים ומגונים נמצא זה משניא את התורה: **רבי אימר.** שכתב זרע[ה] לשון מרבדים רבתי ערסי (משלי ז) ריפדתיו וקישטתיו בשמים מיצים המכניסים תאוה ומזקק לי: **בגלימא.** שהוא עליון אפי' רבב: **בלבושא.** שהוא תחתון רבב אין רבב לא: **על המרדעת.** של חמור: **חוצץ.** כל דבר חוצץ לענין טבילה (ב) דקפיד עליה וכל חלילה שמקפיד עליו חוצלא: **תנן בפס.** במסכת מקוואות ונקט לה (ג) משום דבעי למימר של בגאים כו' לומר שדרך תלמיד חכם מקפיד על לבושיו: **משני לדדין.** שהיה בו הרבה עד שנבלע בבגד ונראה לגד שני: **מרדעת מלד אחד או מב' לדדין.** לר' ישמעאל דאמר בבגד מלד אחד מרדעת מאי אמר בה: **ר' יוסי אומר של בגאים.** פליג אדר' יהודה ואמר לר' ישמעאל בגד של בגאים דהיינו תלמידי חכמים שמקפידין על לבושיהן מלד אחד ושל בור מב' לדדין: **שמחזירים לו אבדה בטביעות עין.** כיון שאמר אני מכירה אע"פ שאינו נותן בה סימן דאמר בחלו מלילות (ב"מ כג.): **המקפיד על חלוקו להופכו.** לובשו כשהוא הפוך מקפיד עליו והופכו שמקפיד עליו שלא יראו התפירות המגונות ואימרי החלוק: **בכל מקום.** בכל הש"ס ואפי' במסכת כלה דלא רגילי בה אינשי אותו הלכה בכל מקום ואומרה למאי נפקא מינה למנוייה פרנס על הציבור אי בחדא מסכתא באתריה אי בכולה תנויה בריש מתיבתא ר' שמעון ב"ל אמר אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים למימרא דחיורי נינהו והאמר להו רבי יוסי בני אל תקברוני לא בכלים ולא בכלים שחורים לבנים שמא לא אזכה ואהיה כחתן בין אבלים שחורים שמא אזכה ואהיה כאבל בין חתנים אלא בכלים האוליירין הבאין ממדינת הים אלמא סומקי נינהו לא קשיא הא בגלימי הא בלבושי: ר' ישמעאל אומר מקפלין כו': ת"ר עולת שבת בשבתו: לימד על חלבי שבת שקריבין ביום הכיפורים יכול אף של יוה"כ בשבת ת"ל בשבתו דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר עולת שבת בשבתו לימד על חלבי שבת שקרבים ביו"ט יכול אף ביוה"כ ת"ל בשבתו כשתמצא לומר לדברי רבי ישמעאל נדרים ונדבות קריבין ביו"ט וכי איצטריך קרא ליוה"כ לדברי ר"ע נדרים ונדבות אין קרבין ביו"ט וכי איצטריך קרא למישרא בי"ט אמר ר' זירא כי מדמקפידין על רבב שעליהם דאילו סומקי לא מיגנו בטיעוף פורתא: **שמא לא אזכה.** ואשב בין אותן שנדונין בגיהנם שדומין: **לשולי קדירה: גלימי.** סומקי: **חלבי שבת.** כגון אברי תמיד של בין הערבים קריבים במוצאי שבת והוא יום הכפורים: **עולת שבת בשבתו.** משמע למילרא בלא וי"ו ומשמע דעולת שבת קריבה בשבת אחרת ליומא של מלבי שבת כו': **יכול אף של יוה"כ בשבת ת"ל בשבתו.** וי"ו מיעוטא הוא בשבתו ולא בשבת אחרת: **שקריבים ביו"ט.** שחל להיות במוצאי שבת: **נדרים ונדבות.** פלוגתא היא במסכת בילה (דף יט.). ור' ישמעאל סבירא ליה כמאן דאמר קריבין הלכך כיון דנדרים ונדבות שיכול להמתין ולשחטן בחול ולהקריבן בשבת ביום טוב קל וחומר בחלבי שבת שנשחטו כדרכן בזמנן וימותו הלכך לא איצטריך קרא עולת שבת בשבתו אלא ליום הכפורים: כי

מאני דמתנשפי בהו סומקי הוו. ר' (שמעון) [ישמעאל] סבר חלבין שנתותרו ביוה"כ [אין] קריבין בשבת אבל שנתותרו מן השבת (אין) קריבין ביוה"כ, ור' עקיבא סבר לא של שבת קריבין ביוה"כ ולא של יוה"כ בשבת. וגרסינן בימא בפרק [טרף בקלפין] א"ר אלעזר משום בר קפרא, אומר היה ר"מ איבדי עולת חול שניתותרו עושה להן מערכה וסודרן אפילו בשבת. ואמרינן למאי איצטריך אפילו בשבת, הא תנינא והיום חמש. א"ר אחא בר יעקב איצטריך, ס"ד אמינא הני מילי היכא דחל יוה"כ למיהוי אחר השבת, דחלבי שבת קריבין ביוה"כ, אבל באמצע שבת אימא לא קמ"ל. אמר רבא מאן [האי דלא] חש לקמחיה, הא בכל יום תנן. ו)והשתא הוא בפלוגתא דרבי ישמעאל ור"ע וכו'.

ואפילו במסכת כלה. פי' בקונטו' דלא רגילי בה אינשי והוא נתן בלבו לגורסה ובקדושין פי' לגרישומא בפרק האיש מקדש (דף מט.): גבי ע"מ שאני תלמיד (ד) אין אומרים שמעון בן עזאי וכשמעון בן זומא אלא כל שאולין אותו דבר הלכה ואפי' במסכת כלה ופי' בקונטרס אפי' במס' כלה שהיא קלה וגראה דהכא משמע (ואומר) דנקט ליה משום חשיבות שיודע[א] אפי' במסכת כלה דלא רגילי בה אינשי ראוי למנותו פרנס אבל המס[ב] קתני דבר אחד מתלמודו משמע אפי' לא למד אלא מסכת כלה[ג] ואמר הימנה דבר אחד הרי זה חכם ומיהו בפירוש רש"י דקידושין וכן בפי' רביגו חננאל אין כתוב בהן דבר אחד מתלמודו ורביגו יצחק מפרש דהאי מסכת כלה היינו דרשות הסדורות מהלכות החג[ד] כדאמרינן בלא יתפור (ב"ב כב.) רב נחמן בר יצחק ריש כלה הוה וקאמר איתו ת"ש שראוי למנותו על הציבור באתריה כדאמר בסמוך במסכתי' באתריה כגון שיודע להשיב בכל מקום שישאלוהו בותה מסכת אפי' במס' כלה שרגילין בה ראוי למנותו בעיניו[ה] אבל בזיר מסכי אין ראוי למנותו והא דהוא לאחור לחזור ולהשמיענו בסמוך אי במסכתיה באתריה אע"ג דבבר השמיענו כאן לפי שרוצה לחלק בין מסכת לגוליה הש"ס[ו] והשתא הוי דהכא כי ההוא דקידושין (דף מט.): **הא בלבושא הא בגלימא.** הא דר' יוחנן אמר אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים למימרא דאומר ר' יוחנן דאמר אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים אלמא סומקי נינהו והאמר להו רבי יוסי בני אל תקברוני בכלים ולא בכלים שחורים לבנים שמא לא אזכה ואהיה כחתן בין אבלים שחורים שמא אזכה ואהיה כאבל בין חתנים אלא בכלים האוליירין הבאין ממדינת הים אלמא סומקי נינהו לא קשיא הא בגלימי הא בלבושי: ר' ישמעאל אומר מקפלין כו': ת"ר עולת שבת בשבתו: לימד על חלבי שבת שקריבין ביום הכיפורים יכול אף של יוה"כ בשבת ת"ל בשבתו דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר עולת שבת בשבתו לימד על חלבי שבת שקרבים ביו"ט יכול אף ביוה"כ ת"ל בשבתו כשתמצא לומר לדברי רבי ישמעאל נדרים ונדבות קריבין ביו"ט וכי איצטריך קרא ליוה"כ לדברי ר"ע נדרים ונדבות אין קרבין ביו"ט וכי איצטריך קרא למישרא בי"ט אמר ר' זירא

מניין לשנוי בגדים מן התורה שנא'[1] ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים[ו] ותנא דבי רבי ישמעאל לימדך תורה דרך ארץ בגדים שבישל בהן קדירה לרבו אל ימזוג בהן כוס לרבו[2] אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אגנאי[ז] הוא לת"ח שיצא במנעלים המטולאים לשוק והא רבי אחא בר חנינא נפיק אמר רבי אחא בריה דרב נחמן בטלאי על גב טלאי[ח] ואמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה שנאמר[3] כל משנאי אהבו מות[ט] אל תקרי משנאי אלא משניאי רבינא אמר רבד איתמר ולא פליגי הא בגלימא הא בלבושא ואמר רבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן מאי דכתיב[3] כאשר הלך עבדי ישעיהו[י] ערום ויחף ערום בבגדים בלואים ויחף במנעלים המטולאים[כ] תנן התם רבב על המרדע חוצץ רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי ועל הבבגדים מצד אחד אינו חוצץ משני צדדין חוצץ רבי יהודה אומר משום רבי ישמעאל אף מצד אחד חוצץ בעא מיניה רבי שמעון בן לקיש מר' חנינא מרדעת מצד אחד או משני צדדין אמר ליה זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דתנן[ל] רבי יוסי אומר של בגאין מצד אחד ושל בור משני צדדין[מ] ולא תהא מרדעת חשובה מבגדו של עם הארץ מאי בגאין אמר רבי יוחנן אלו תלמידי חכמים שעוסקין בבגינו של עולם כל ימיהן ואמר רבי יוחנן[נ] איזהו תלמיד חכם שמחזירין לו אבידה בטביעות העין זה המקפיד על חלוקו להופכו ואמר רבי יוחנן[ס] איזהו ת"ח שממנין אותו פרנס על הציבור[ע] זה ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומר ואפי' במסכת כלה[פ] ואמר רבי יוחנן איזהו ת"ח שבני עירו מצווין לעשות לו מלאכתו זה שמניח חפצו ועוסק בחפצי שמים והנ"מ למימרא בריפתיה ואמר רבי יוחנן איזהו תלמיד חכם כל ששואלין אותו הלכה בכל מקום ואומרה למאי נפקא מינה למנוייה פרנס על הציבור אי בחדא מסכתא באתריה אי בכולה תנויה בריש מתיבתא ר' שמעון ב"ל אמר[צ] אלו כלים האוליירין הבאין ממדינת הים למימרא דחיורי נינהו והאמר להו רבי יוסי בני אל תקברוני לא בכלים ולא בכלים שחורים לבנים שמא לא אזכה ואהיה כחתן בין אבלים שחורים שמא אזכה ואהיה כאבל בין חתנים אלא בכלים האוליירין הבאין ממדינת הים אלמא סומקי נינהו לא קשיא הא בגלימי הא בלבושי: ר' ישמעאל אומר מקפלין כו': ת"ר[4] עולת שבת בשבתו[ק] לימד על חלבי שבת שקריבין ביום הכיפורים יכול אף של יוה"כ בשבת ת"ל בשבתו דברי רבי ישמעאל ר' עקיבא אומר[ר] עולת שבת בשבתו לימד על[ש] חלבי שבת שקרבים ביו"ט יכול אף ביוה"כ ת"ל בשבתו כשתמצא לומר לדברי רבי ישמעאל נדרים ונדבות קריבין ביו"ט וכי איצטריך קרא ליוה"כ לדברי ר"ע[מ] נדרים ונדבות אין קרבין ביו"ט וכי איצטריך קרא למישרא בי"ט אמר ר' זירא

ולנא בגדים אחרים. [ו] **ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מקום טהור:**

ויקרא ו ד

אגנאי הוא לת"ח. [ז] **ואמר ר' יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה.** [ח] **אל תקרי משנאי אלא משניאי.** [ט] **אהבו מות.**

משלי ח לו

כאשר הלך עבדי ישעיהו. [י] **ערום ויחף.** [כ] **תנן התם רבב על המרדע חוצץ רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי.** [ל] **ועל הבבגדים מצד אחד אינו חוצץ משני צדדין חוצץ רבי יהודה אומר משום רבי ישמעאל אף מצד אחד חוצץ.** [מ] **אמר רבי יוחנן איזהו תלמיד חכם שמחזירין לו אבידה בטביעות העין זה המקפיד על חלוקו להופכו.** [נ] **ואמר רבי יוחנן איזהו ת"ח שממנין אותו פרנס על הציבור.** [ס] **זה ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום ואומר ואפי' במסכת כלה.** [ע] **ואמר רבי יוחנן איזהו ת"ח שבני עירו מצווין לעשות לו מלאכתו זה שמניח חפצו ועוסק בחפצי שמים.** [פ] **אמר.** [צ] **אלו כלים האוליירין.** [ק] **עולת שבת בשבתו.** [ר] **עולת שבת בשבתו.** [ש] **חלבי שבת.** [מ] **אמר ר' זירא.**

ואפילו במסכת כלה. [ד] **ת"ר עולת שבת בשבתו: לימד על חלבי שבת שקריבין ביום הכיפורים.** [ה] **בעיניו.** [ו] **ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים.** [ז] **אגנאי הוא לת"ח.** [ח] **בטלאי על גב טלאי.** [ט] **אל תקרי משנאי אלא משניאי.** [י] **ערום ויחף.** [כ] **בבגדים המטולאים.** [ל] **תנן התם רבב על המרדע חוצץ רשב"ג אומר עד כאיסר האיטלקי.** [מ] **ועל הבבגדים מצד אחד אינו חוצץ משני צדדין חוצץ רבי יהודה אומר משום רבי ישמעאל אף מצד אחד חוצץ.** [נ] **איזהו תלמיד חכם שמחזירין לו אבידה בטביעות העין.** [ס] **איזהו ת"ח שממנין אותו פרנס על הציבור.** [ע] **זה ששואלין אותו דבר הלכה בכל מקום.** [פ] **ואפי' במסכת כלה.** [צ] **אלו כלים האוליירין.** [ק] **עולת שבת בשבתו.** [ר] **עולת שבת בשבתו.** [ש] **חלבי שבת.** [ת] **אמר ר' זירא.**

ולנא בגדים אחרים. [ו] **ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מקום טהור:**

ויקרא ו ד

אגנאי הוא לת"ח. [ז] **ואמר ר' יוחנן כל תלמיד חכם שנמצא רבב על בגדו חייב מיתה.** [ח] **אל תקרי משנאי אלא משניאי.** [ט] **אהבו מות.**

משלי ח לו

**כאשר הלך עבדי ישעיהו